

Hoofdluis op school

Handleiding voor de bestrijding van
hoofdluis op KBS Laurentius

Inhoudsopgave:

Inleiding.....	3
Algemene informatie.....	4
Wat doet een hoofdluis	
Verloop	
Verwekker	
Hoe vind je luizen?	
Verspreiding	
Besmetting	
Hoofdluis op KBS Laurentius.....	8
Informatie geven	
Ouderwerkgroep	
Procedure op school bij een hoofdluismelding	
Klassikaal screenen	
Na het klassikaal screenen	

1. Inleiding

Hoofdluis is een hardnekkig verschijnsel dat op veel scholen jaarlijks terugkomt. Effectieve bestrijding is alleen mogelijk wanneer het probleem wordt aangepakt en gelijktijdig en zorgvuldig behandeling plaatsvindt. Anders blijft de kans op een herbesmetting groot en worden kinderen, ouders en scholen onnodig belast. Bij de bestrijding van hoofdluis zijn verschillende partijen betrokken.

De **ouders** zijn primair verantwoordelijk voor het controleren en de verwijdering van hoofdluis uit het haar van hun kinderen. Het is belangrijk om zo snel mogelijk aan de school en andere contacten te melden dat je kind hoofdluis heeft. De **school** is verantwoordelijk voor preventieve maatregelen en voor het snel informeren en betrekken van ouders bij de bestrijding van hoofdluis.

Een standaardprocedure bij een melding van hoofdluis op school, die ook bekend is bij ouders en leerkrachten geeft steun; evenals een werkgroep hoofdluisscreening. De inhoud van dit protocol is grotendeels gebaseerd op informatie van de GGD.

De GGD kan ouders en school bijstaan met deskundig advies en schriftelijke informatie. Zij kunnen ook de screeningsouders instrueren. Bij hardnekkige hoofdluisinfecties kan de school contact opnemen met de sociaal verpleegkundige van de GGD.

2. Algemene informatie

Wat doet een hoofdluis

De hoofdluis hecht zich met zijn typische klempoten in de hoofdharen, maar ze kan in zeer zeldzame gevallen ook voorkomen op de wenkbrauwen, wimpers of de baard. De hoofdluis voedt zich meerdere malen met bloed. Tijdens het zuigen van minimale hoeveelheden bloed veroorzaakt het speeksel van de luis jeuk bij de gastheer. Meestal ontstaan pas klachten bij aanwezigheid van meerdere luizen. De vrouwelijke hoofdluis plakt eieren (zogenaamde nete) met een niet in water oplosbare kitstof vlakbij de haarinplant (3-4 mm boven de hoofdhuid) aan de haren. De neten zijn tonvormig en circa 0,8 mm lang. Luizen hebben een voorkeur voor warme, vochtige en donkere plekken op de hoofdhuid (onder de pony, achter de oren en in de nek).

Verloop

De ontwikkeling van eitje tot nimf (=het eerste bloedzuigende stadium van de hoofdluis) duurt ongeveer zeven dagen. Eén tot twee weken na de besmetting kan jeuk optreden. Deze periode wordt als incubatieperiode beschouwd. Jeuk is de belangrijkste klacht bij hoofdluis. Echter, vaak verloopt de besmetting zonder klachten. Kinderen met een permanente besmetting van luizen, hebben vaak weinig of geen last van jeuk. Secundaire infecties met bacteriën komen voor, maar zijn zeldzaam. Soms is er een lichte lymfeklierzwellings in de nek. Bij slechte hygiënische omstandigheden kan een andere infectie ontstaan. Er ontstaat geen immuniteit tegen hoofdluis. Voortdurend kan besmetting plaatsvinden.

Verwekker

Pediculus humanus capitis (hoofdluis). De hoofdluis is nauw verwant met de kleepluis en behoort tot de zuigende luizen. De luizen hebben een levenscyclus die uit drie stadia bestaat: een ei-, nimf-en volwassenenstadium. De totale ontwikkeling van ei tot nimf duurt vier tot veertien dagen en van nimf tot volwassen luis duurt zeven tot tien dagen. Onder normale omstandigheden blijft een volwassen luis nog dertig tot vijftig dagen in leven waarbij het vrouwtje vier tot acht eitjes per dag legt, afhankelijk van de omstandigheden. Een volwassen vrouwtje is circa 3 mm lang, een mannetjesluis is iets kleiner. De kleur van de luis varieert van egaal zandkleurig tot bijna zwart, afhankelijk van de kleur van het haar van de gastheer.

Hoe vind je luizen

Diagnostiek kan plaatsvinden door het haar nat te kammen met een netenkam. Het bekijken van de haren alleen is niet toereikend. Het komt vaak voor dat men hoofdluis denkt te zien die er niet is (30%) of hoofdluis niet ziet die er wel is (10%). Het aantonen van een levende luis of levende neten op het behaarde hoofd is het bewijs van een besmetting. Zie je neten, dan kan dat wijzen op een actieve infectie, maar het kan ook betekenen dat die neten (leeg) zijn

achtergebleven na een behandeling. Met het blote oog is moeilijk onderscheid te maken tussen neten die nog een larve bevatten (en die dus ook infectieus zijn) of neten die al leeg zijn. Neten groeien met het haar mee (ongeveer 1 cm per maand), dus hoe verder de neet van de hoofdhuid af is hoe langer geleden deze gelegd is en hoe langer geleden de besmetting heeft plaatsgevonden. Neten die enkele centimeters van de hoofdhuid af liggen, zijn gegarandeerd lege neten.

Verspreiding

Hoofdluis komt wereldwijd voor. Naar schatting treft de hoofdluisincidentie wereldwijd zes tot twaalf miljoen mensen (kinderen) per jaar.

Risicogroepen

Door het veelvuldige onderling contact lopen huisgenoten van een kind met hoofdluis een groot risico op het krijgen van hoofdluis. De kinderen zullen de hoofdluis vaak op de sportclub of basisschool hebben opgelopen, omdat daar het grootste risico bestaat op het krijgen van een hoofdluisinfectie. Daarnaast zijn factoren te noemen die het risico vergroten of verkleinen:

- hoofdcontact; het feit dat hoofdluis minder vaak voorkomt bij pubers en volwassenen kan te maken hebben met minder hoofdcontact.
- Haarstructuur; hoofdluis komt minder vaak voor bij kinderen met afro haar, omdat zij een andere haarstructuur hebben.

Besmetting

De hoofdluis wordt overgebracht door direct lichamelijk contact of indirect door gezamenlijk gebruik van kammen, mutsen, petten, sjaals, knuffels en beddengoed. Besmetting is ook mogelijk doordat luizen overlopen tussen naast elkaar hangende mutsen, dassen en (kragen van) jassen in garderobes. Zolang luizen of nog niet uitgekomen neten op het hoofd aanwezig zijn, blijft iemand potentieel besmettelijk. Hoofdluizen overleven slechts kort buiten de mens: één of twee dagen. De overleving is afhankelijk van omgevingstemperatuur en luchtvochtigheid. Bij kamertemperatuur (20°) en zonder bloed kan een volwassen luis maximaal 48 uur overleven.

3. Behandeling

Opsporen van hoofdluizen

De aanwezigheid van luizen kan worden vastgesteld door het haar te kammen met een luizenkam boven een stuk wit papier. De luizen vallen daarbij op het papier als kleine grijsblauw of roodbruin gekleurde spikkels. Daarnaast kan het haar achter de oren en in de nek worden geïnspecteerd op de aanwezigheid van luizen. Deze methode gaat gepaard met een groot aantal vals positieve (30%) of vals negatieve (10%) bevindingen.

Behandeling van hoofdluis

Begin de behandeling zo snel mogelijk. Maar denk daarbij ook aan jezelf, je partner en informeer ook vriendjes en eventueel familie. Tenslotte: stel jezelf in op een paar weken kammen, kammen, kammen.

Het duurt tien dagen voor een eitje van een hoofdluis uitkomt. Als je twee weken elke dag kamt, kun je hoofdluis verwijderen.

Wat heb je nodig:

- speciale luizenkam
- gewone kam
- gewone crèmespoeling
- natuurazijn
- een wit stuk papier
- keukenrol

Zo ga je aan de slag:

- maak het haar nat en verdeel de crèmespoeling door het haar. Het kammen gaat dan gewoon makkelijker. Kam het haar eerst met een gewone kam.
- Houd het hoofd voorover boven het witte papier. Door het contrast met het witte papier zie je of je luizen of neten uitkamt. En je kunt het straks fijn weggooien.
- Kam het haar met de luizenkam 3 keer. Zo zorg je dat je elke haarpluk doorkamt. Kam eerst van achter naar voren. Kam daarna van oor naar oor. En kam tenslotte van voor naar achteren. Begin telkens goed op de hoofdhuid. De hoofdluizen zitten namelijk op de hoofdhuid.
- Veeg de kam regelmatig af aan een stuk keukenpapier. Gooi deze na afloop weg.
- Neten kun je verwijderen met je nagels. Al een neet niet loslaat, kun je even deppen met een doekje met azijn. Dan laten neten makkelijker los.
- Spoel de crèmespoeling uit het haar.
- Maak de luizenkam na gebruik goed schoon met water en zeep.
- Herhaal deze klus 14 dagen achter elkaar. Houd vol.

Sinds enige tijd zijn in Nederland nieuwe antihoofdluismiddelen beschikbaar met als werkzaam bestanddeel dimeticon (een silicoonachtige stof) Dimeticon zorgt ervoor dat de hoofdluizen door een tekort aan zuurstof sterven. De werkzaamheid van dit middel is onomstreden en er ontstaat ook geen resistentie. Ook na behandeling met een hoofdluismiddel moeten de natte haren nog 14 dagen worden gekamd volgens de kaminstructie. Dit is een onmisbaar onderdeel van de behandeling.

Aanvullende informatie

Er is geen wetenschappelijk bewijs gevonden voor de effectiviteit van de aanvullende maatregelen in de omgeving. Dus maatregelen zoals het wassen van beddengoed, knuffels, jassen, het gebruik van luizencapes en het stofzuigen van de auto zijn niet meer nodig. Dat scheelt tijd, geld en stress.

Hoofdluis op KBS Laurentius

Hoofdluis is een veel voorkomend probleem op basisscholen. Om dit probleem op onze school het hoofd te bieden wordt er periodiek gecontroleerd om daarmee te voorkomen dat het epidemische vormen gaat aannemen.

Om e.e.a. in goede banen te leiden zijn onderstaande afspraken gemaakt:

- Streven is minimaal twee controleurs per groep te hebben.
- De hoofdluiscontrole wordt gecoördineerd door de conciërge, mw. Van Oosterhout.
- De hoofdluiscontroles vallen altijd op de eerste woensdag (gr. 4 t/m 8) en op de eerste vrijdag (gr. 1 t/m 3) na elke vakantie.
- Betreffende data worden in de planner (school) en de kalender (ouders) opgenomen.
- De controle is altijd aan het begin van de dag (verjaardagen e.d. worden op een later tijdstip gevierd).
- De controleurs volgen de instructies van de coördinator op over hoe te controleren.
- Bij elke controle wordt de zgn. controlelijsten gebruikt.
- Deze lijsten worden voorafgaand aan de controle afgehaald bij de coördinator.
- Na de controles worden de lijsten weer ingeleverd bij de coördinator.
- Op de lijsten wordt genoteerd wie er hoofdluis heeft en wie afwezig is.
- Ouders/verzorgers van leerlingen met hoofdluis worden door de coördinator telefonisch geïnformeerd.
- De coördinator kan door ouders/verzorgers worden benaderd voor verdere informatie over de behandeling.
- Leerlingen met hoofdluis krijgen ook een briefje mee met informatie (het "groene" briefje).
- Leerlingen met hoofdluis worden niet uit de klas gehaald of laten we niet ophalen door ouders/verzorgers.
- Na twee weken is er de nacontrole bij leerlingen met hoofdluis (behandeling en effect duurt 10 dagen) en bij leerlingen die afwezig waren.
- Indien ouders/verzorgers niet of niet voldoende actie ondernemen om de hoofdluis te bestrijden wordt na overleg met hen contact opgenomen met de GGD. Dit overlegt de coördinator eerst met de directie.
- Bij zeer hardnekkige en extreme vorm van hoofdluis kan, na overleg met de directie, besloten worden de leerling tijdelijk niet op school toe te laten.